

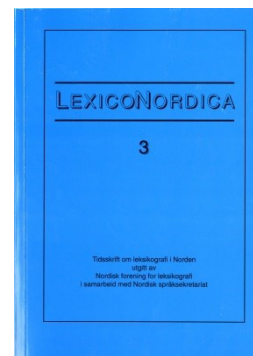
LexicoNordica

Forfatter: Guðvarður Már Gunnlaugsson

Omtalt værk: *Íslenskur-færoyskur orðalisti*. Nordisk språksekretariat, 1995.

Kilde: LexicoNordica 3, 1996, s. 349-350

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/lexn/issue/archive>

© LexicoNordica og forfatterne

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre LexicoNordica (1-16) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Guðvarður Már Gunnlaugsson

Íslendskur-føroyskur orðalisti. Nordisk språksekretariat. 1995. 74 sider.

I de siste år har Nordisk språksekretariat i Oslo udgivet nogle små ordlister mellem nordiske sprog med den hovedhensigt at pege på ligheder og forskeller indenfor ordforrådet i to nærbeslægtede sprog. Lige nu er der udkommet en ny ordliste i denne serie, en islandsk-færøsk ordliste. Det fremgår af forordet at færingen Carl Jóhan Jensen har lavet listen, men Málstovan i Tórshavn har revideret den ud fra en sammenligning med en ordliste i en lærebog i islandsk (*Lærið íslenskt*) for færingers af Turið Sigurðardóttir.

Her som ellers i de andre internordiske ordlister skal lemmaselektionen for en stor del tjene det formål at forklare forskellig betydning af ord som har samme eller lignende udseende i begge sprogene. Men ordlisten indeholder også en god del almindelige islandske ord som ikke har modsvarighed af samme stamme i færøsk. Det er indlysende at i en ordliste af denne type lægges hovedvægten på at give færøske ækvivalenter til de islandske ord. Selvfølgelig er de grammatiske oplysninger minimale, faktisk begrænset til markering af ordklasse (og køn for substantiverne).

Som eksempel på ord taget op i ordlisten på grund af at de har samme grafiske form i islandsk og færøsk men forskellig betydning kan nævnes *epli* ('æble' på islandsk, 'kartoffel' på færøsk) og *synda* ('svømme' på islandsk, 'synde' på færøsk). Ordlisten indeholder ganske mange ord af denne type men forståelig nok er det nemt af føje til ord som ikke er taget med, som f.eks. *tíma* ('næne' på islandsk, 'gide' på færøsk).

Ordlisten indeholder også ord som har bevaret sin gamle betydning men har fået forskellige former i de to sprog, både fonetisk og grafisk, på grund af forskellige lydændringer. Dette gælder for ord som isl. *gjá* – fær. *gjógv* 'kløft', isl. *amma* – fær. *omma* 'bedstemor' og isl. *oft* – fær. *ofta* 'ofte'.

En stor del af de islandske lemmaer er selvfølgelig ord som ikke har en morfologisk ækvivalent i færøsk, f.eks. isl. *jarðgöng* – fær. *berghol* eller *tunnill* 'tunnel'.

I en ordliste af denne størrelse er det naturligvis nemt at finde eksempler på ord en savner: ordet *belja* 'ko' er lige så almindeligt i islandsk talesprog som synonymet *kýr* men kun det sistnævnte er taget med i ordlisten. Dette lemmavalg stemmer ikke overens med at ordet *rolla*, som har lignende stilværði overfor synonymet *ær* som *belja* overfor *kyr*, bliver lemmatiseret.

Som tidligere nævnt bygger lemmaselektionen delvis på en lærebog i islandsk for færinger. Det kan være grunden til at lemmalisten indeholder nogle temmelig sjældne ord af litterær art, som f.eks. *ari* 'ørn', *hnasl* 'mundfuld' og *munaraugu* 'længselsfuldt blik'.

I de fleste artikler er indholdet begrænset til □én eller flere ækvivalenter til lemmaet. Men en del artikler indeholder desuden ordforbindelser og/eller eksempler. Den største del af disse forbindelser er oversat til færøsk men ibland findes der også konstruktioner, kollokationer og eksempler uden oversættelse for at illustrere brugen af lemmaet, som f.eks. *mig rámar í fla* (under *ráma*), *vera í upphaldi hjá e-m* (under *upphald*), *komast í kynni við e-n* (under *kynni*), *snúa úr íslensku á færeysku* (under *snúa*). En kan stille et spørgsmålstegn ved om en fremstilling af denne type, som må være beregnet på færinger med hensyn til aktiv brug, hører hjemme i en så knap tosproglig ordliste.

Når det gælder udseendet af ordbogsteksten, typografi og layout giver den islandsk-færøske ordliste et godt indtryk. Det er derfor en overraskelse at finde en række fejl i alfabetiseringen af lemmaerne: *afleitur* står efter *afli*, *beygja* foran *beyging*, *brúnn* foran *brum*, *búinn* efter *bústörf*, *bylur* foran *bylting*, *diskur* foran *disklingur*, *draugur* foran *drasl*, *fordyri* efter *for*um, *kvi*mikill efter *kvilli*, *flukla* efter *flulur*.

Det er all grund til at være taknemmelig for det initiativ Nordisk språksekretariat har vist med at udgive internordiske ordlister. Den islandsk-færøske ordliste er et værdifuldt bidrag til denne udgave. En logisk fortsættelse ville være at udgive en færøsk-islandsk ordliste.